

AVALIK ARVAMUS EUROOPA PARLAMENDIST JA EESTIST VALITUD SAADIKUTE TEGEVUSEST

**Euroopa Parlament,
ALDE fraktsioon**

Juhan Kivirähk

Detsember 2015

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
TULEMUSED	6
1 Euroopa Parlamendi valimised 2014	6
1.1 Osalemine valimistel	6
1.2 Valimiseelistused	6
2 Huvi Euroopa Parlamendis toimuva ning Eesti saadikute tegevuse vastu	8
2.1 Huvi EP-s toimuva vastu	8
2.2 Infokanalid	9
2.3 EP saadikute roll	11
2.4 EP saadikute töö olulisus	11
3 Hinnangud EP saadikute tegevusele	12
3.1 Hinnang viiepallisel skaalal	12
3.2 Kaks enim toetatavat EP saadikut	13
4 Erinevate teemadega tegelemine Europarlamendis	15
4.1 Erinevate teemadega tegelemise olulisus Europarlamendis	15
4.2 Eesti eurosaadikute pädevusprofiilid	17
5 EP liikmete isikuomaduste olulisus	18
5.1 Kui olulised on erinevad isikuomadused Europarlamendis	18
5.2 Eesti eurosaadikute isikuomaduste profiilid	20
6 Ühiskonnagrupid, kelle huvides EP saadikud tegutsevad	21
6.1 Profiilide võrdlus	21
7 Erakondlikud eelistused detsembris	22
8 Meediatarbimine	24
9 Eurosaadikute toetajate sotsiaal-demograafiline taust	26
LISAD	27
1 Lisa 1 – Vastuste tabeljaotused /Excelis/	27

SISSEJUHATUS

10.- 20. detsembrini viis Turu-uuringute AS läbi avaliku arvamuse küsitluse Euroopa Parlamendi ja Eestist valitud Europarlamendi saadikute tegevuse teemal.

Uuringu sihtrühmaks olid 18-aastased ja vanemad Eesti valimisealised kodanikud, kelle üldarv on Eesti Statistikaameti andmetel 887 056 inimest.

Küsitlus viidi läbi Turu-uuringute AS veebipaneelil. Valdav osa veebipaneeli liikmetest on värvatud kas erinevate silmast-silma küsitluste käigus (peamiselt igakuise Omnibuss-uuringu lõpus). Osa paneeli liikmetest on värvatud ka erinevate telefoniküsitluste või otsese telefonivärbamise käigus. Paneeli liikmeteks saavad isikud, kes avaldavad nõusolekut aeg-ajalt uuringufirma poolt saadetavatele küsitlustele vastata.

Kuna iga paneeli liikme kohta on teada tema põhilised sotsiaal-demograafilised tunnused (sugu, sünniaasta, rahvus, elukoht), võimaldab see moodustada üldkogumi sotsiaal-demograafilisele struktuurile vastava valimi ning saata ankeedi ainult konkreetse uuringu sihtrühma esindajatele. Käesoleva uuringu planeeritud valimi suuruseks oli 1000 vastajat.

Kuna veebiküsitluste puhul jääb vastamisaktiivsus tavaliselt 30% piirimaile, saadeti kutse küsimustikule vastamiseks välja 4999 paneeli liikmele. Vastamist alustas 1829 respondenti, täielikult vastatud küsimustikke saadeti tagasi 1331. Sellest kogumist eemaldati osa vastajaid juhusliku algoritmiga, et tagada valimi esinduslikkus (kuna teatud kategooriate vastajaid oli rohkem kui valimis ette nähtud). Lõppvalimisse jäid 1021 respondendi vastused.

Valimisse kuulujatele saadeti e-mail, millega kutsuti küsitluses osalema. E-mail sisaldas linki küsitluskeskkonda. Iga vastaja link on individuaalne, mis välistab võimaluse sama ankeeti täita mitu korda. Vastajal oli võimalus valida, kas täita ankeeti eesti või vene keeles.

Tabelis 1 on toodud valimivea piirid erinevate valimi suuruste ja vastuste protsentjaotuste jaoks 95% usaldusnivool. Protsentide usalduspiirid on nähtavad ka aruande lisana esitatud Excel-tabelitest. Kui liikuda hiirega tabeli lahtrile, siis tuleb seal nähtavale statistilise vea suurus ning konkreetse protsentväärtuse usaldusvahemik.

Tabel 1 Valimivea piirid

	Vastuse proportsioon											
	50%	45%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	3%	2%
10	30.99%	30.83%	30.36%	29.56%	28.40%	26.84%	24.79%	22.13%	18.59%	13.51%	10.57%	8.68%
20	21.91%	21.80%	21.47%	20.90%	20.08%	18.98%	17.53%	15.65%	13.15%	9.55%	7.48%	6.14%
30	17.89%	17.80%	17.53%	17.07%	16.40%	15.49%	14.31%	12.78%	10.74%	7.80%	6.10%	5.01%
40	15.49%	15.42%	15.18%	14.78%	14.20%	13.42%	12.40%	11.07%	9.30%	6.75%	5.29%	4.34%
50	13.86%	13.79%	13.58%	13.22%	12.70%	12.00%	11.09%	9.90%	8.32%	6.04%	4.73%	3.88%
60	12.65%	12.59%	12.40%	12.07%	11.60%	10.96%	10.12%	9.03%	7.59%	5.51%	4.32%	3.54%
70	11.71%	11.65%	11.48%	11.17%	10.73%	10.14%	9.37%	8.36%	7.03%	5.11%	4.00%	3.28%
80	10.96%	10.90%	10.73%	10.45%	10.04%	9.49%	8.77%	7.82%	6.57%	4.78%	3.74%	3.07%
90	10.33%	10.28%	10.12%	9.85%	9.47%	8.95%	8.26%	7.38%	6.20%	4.50%	3.52%	2.89%
100	9.80%	9.75%	9.60%	9.35%	8.98%	8.49%	7.84%	7.00%	5.88%	4.27%	3.34%	2.74%
110	9.34%	9.30%	9.15%	8.91%	8.56%	8.09%	7.47%	6.67%	5.61%	4.07%	3.19%	2.62%
120	8.95%	8.90%	8.76%	8.53%	8.20%	7.75%	7.16%	6.39%	5.37%	3.90%	3.05%	2.50%
130	8.59%	8.55%	8.42%	8.20%	7.88%	7.44%	6.88%	6.14%	5.16%	3.75%	2.93%	2.41%
150	8.00%	7.96%	7.84%	7.63%	7.33%	6.93%	6.40%	5.71%	4.80%	3.49%	2.73%	2.24%
200	6.93%	6.89%	6.79%	6.61%	6.35%	6.00%	5.54%	4.95%	4.16%	3.02%	2.36%	1.94%
300	5.66%	5.63%	5.54%	5.40%	5.18%	4.90%	4.53%	4.04%	3.39%	2.47%	1.93%	1.58%
500	4.38%	4.36%	4.29%	4.18%	4.02%	3.79%	3.51%	3.13%	2.63%	1.91%	1.49%	1.23%
750	3.58%	3.56%	3.50%	3.41%	3.28%	3.10%	2.86%	2.55%	2.15%	1.56%	1.22%	1.00%
1 000	3.10%	3.08%	3.03%	2.95%	2.84%	2.68%	2.48%	2.21%	1.86%	1.35%	1.06%	0.87%
1 500	2.53%	2.52%	2.48%	2.41%	2.32%	2.19%	2.02%	1.81%	1.52%	1.10%	0.86%	0.71%

Uuringutulemuste analüüsimiseks kasutati andmetöötluspaketti IBM SPSS Statistics for Windows 22.0.

Küsitluse tulemusel saadud andmekogumi väiksemad erinevused elanikkonna sotsiaaldemograafilistest taustatunnustest kaaluti elanikkonna tegeliku mudeliga vastavusse.

Nagu näha tabelis 2 esitatud kaalumata ja kaalutud taustandmete võrdlusest, jäävad erinevused paari protsendi piiresse. Vastajate hariduslikus profiilis on küsitluspaneeli puhul paratamatult tegelikust madalam põhiharidusega vastajate osakaal.

Tabel 2 Vastanud valimisealiste kodanike sotsiaaldemograafiline profiil

TAUSTANDMED	KAALUMATA	KAALUTUD
SUGU		
Mees	45,6%	44,7%
Naine	54,4%	55,3%
VANUS		
18 – 24	10,7%	11,6%
25 – 34	18,1%	18,6%
35 – 49	23,7%	25,1%
50 – 64	23,0%	22,9%
65 – 74	18,0%	15,9%
75 +	6,5%	5,8%
HARIDUS		
Põhikool	5,6%	5,7%
Keskool v. kutsekool	58,8%	62,3%
Kõrgharidus	27,0%	23,0%
Muu	8,6%	9,0%
PEAMINE SUHTLUSKEEL		
Eesti	82,6%	81,7%
Muu	17,4%	18,3%
REGIOON		
Tallinn	28,2%	29,1%
Põhja-Eesti	16,7%	17,0%
Ida-Virumaa	6,3%	6,9%
Lääne-Eesti	13,0%	13,0%
Kesk-Eesti	10,0%	8,6%
Lõuna-Eesti	25,8%	25,3%
LINN/ MAA		
Linn	63,5%	64,2%
Maa	36,5%	35,8%

Teostajad

Uuringu erinevates etappides olid vastutavad:

Aruanne, projekti juhtimine:

Juhan Kivirähk

Valim/Küsitlustöö koordineerimine:

Tõnis Ormisson

Andmetöötlus ja tabelid:

Marina Karpištšenko

Tellija-poolne kontaktisik:

Irina Talviste

Kontaktandmed:

- Üldtelefon: +372 585 29 700
- E-post: post@туру-uuringute.ee
- Kodulehekülg: www.turu-uuringute.ee
- Aadress: Pärnu mnt. 102 (A-korpus), 11 312 Tallinn

Uuringujuhi kontaktandmed:

- Telefon: +372 55 15 200
- E-post: juhan@туру-uuringute.ee

TULEMUSED

1 Euroopa Parlamendi valimised 2014

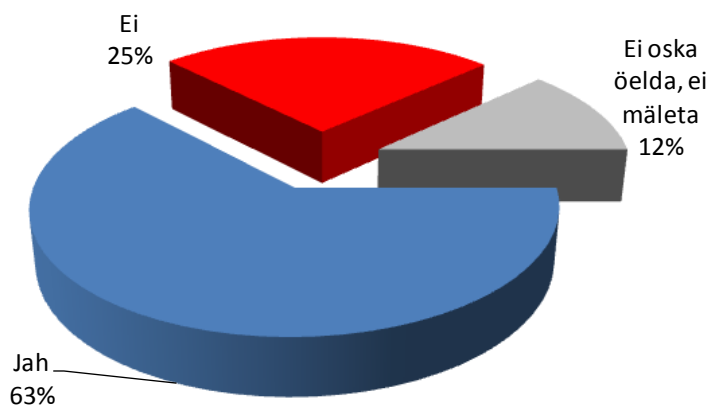
1.1 Osalemine valimistel

Veebipaneelil tehtud küsitluste puhul tuleb arvestada seda, et küsitletavad on elanikkonna üldvalimiga võrreldes sotsiaalselt aktiivsemad. Nii on ka selles küsitluses Euroopa Parlamendi valimistest osavõtnute osakaal tervelt 63 protsenti (tegelikult käis valimas 36,5 protsenti valimisõiguslikest kodanikest). Iseenesest on see meie uuringu eesmärke silmas pidades igati positiivne, sest nii on meil võimalik paremini analüüsida vastajate suhtumist ja ootusi seoses Euroopa Parlamendi tööga ja Eestist valitud europarlamenti liikmetega.

Kuid tulemuste tõlgendamisel ei tohiks kunagi unustada tõsiasja, et käesoleva valimi ja elanikkonna tegeliku mudeli valimisaktiivsuses on ligi 30-protsendiline erinevus.

Muidugi võib osa sellest erinevusest olla tingitud ka lihtsalt inimlikust unustamisest – kuna viimati toimunud valimised riigikokku, siis võis osa vastajaid vastamisel lähtuda ka viimastest valimistest, oletades, et kui ta osales riigikogu valimistel, siis küllap tegi ta seda ka aasta varem.

Joonis 1 - Kas Teie osalesite 2014. aasta mais Euroopa Parlamendi valimistel?
(%, kõik vastajad N=1021)

Nagu ikka, on valimisaktiivsus väga selgelt seotud vastaja vanusega: alla 25-aastastest osales valimistel 37%, 25-34 aastastest 49%; 35-64 aastastest 64% ning vanematest kui 65 aastat juba 80 protsenti.

1.2 Valimiseelistused

Seda, mis erakonna või kandidaadi poolt Europarlamendi valimistel hääl anti, mäletab 73 protsenti valimas käinutest. Neist omakorda 9 protsenti ei soostunud oma eelistust avaldama. Seega saime Euroopa Parlamendi valimiseelistuse teada 64 protsendilt valimas käinutelt ehk kokku 412 vastajalt (vt. tabel 3).

Tabel 3 - Mis erakonna kandidaadi poolt Te hääletasite?

(% , valimistel osalenud ja oma eelistust mäletanud vastajad N=412)

	Küsitlus	Tegelik valimistulemus
Keskerakond	24	22,4
Reformierakond	23	24,3
IRL	9	13,9
SDE	18	13,6
EKRE	1	4,0
Tarand	22	13,2
muu üksikkandidaat	3	7,0

Vastajatele meenunud valimiseelistused on tegelike valimistulemustega ligikaudu vastavuses vaid Reformierakonna ja Keskerakonna toetusprotsendi osas. IRL-i tulemuse meenutamisele võib mõju avaldada erakonna praegune madal reiting – praegu hääletaks riigikogu valimistel IRL-i poolt vaid 46 protsenti neist, kes seda tegid EP valimistel, 24% annaks oma hääle hoopis EKRE-le ja 20% Vabaerakonnale (vt. tabel 4).

Indrek Tarandi tegelikult kõrgemale tulemusele võib aga avaldada mõju asjaolu, et tema kui üksikkandidaadi poolt hääletanutel võis olla oma eelistust lihtsam meenutada kui mõne erakondliku nimekirja kandidaadi poolt hääletanut.

Kui praegu toimuksid riigikogu valimised, siis jaguneksid hääled Europarlamendi valimistel tehtud eelistuste lõikes järgmiselt (tabel 4).

Tabel 4 - Mis erakonna poolt Te hääletaksite riigikogu valimistel?

(% , EP valimistel osalenute ja tookordsete eelistuste lõikes N=412)

	KÕIK	Kesk- erakond	Reformi- erakond	IRL	SDE	EKRE	Tarand
Keskerakond	17	86	0	0	2	0	5
Reformierakond	12	0	71	11	5	0	13
IRL	5	1	5	46	1	0	7
SDE	12	3	3	0	59	0	20
EKRE	10	5	8	24	13	100	20
Vabaerakond	9	1	8	20	15	0	16
muud erakonnad	3	0	0	0	1	0	1
üksikkandidaat	8	4	4	0	3	0	17

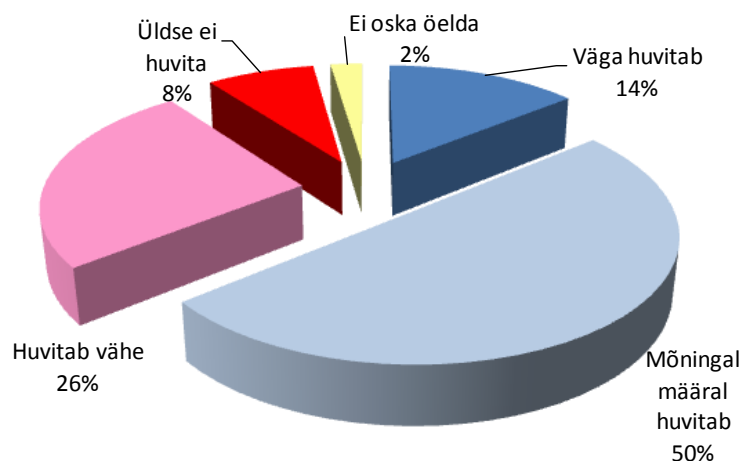
Näeme, et kõige lojaalsemad valijad on EKRE-l, Keskerakonnal ja Reformierakonnal, kellest enamik hääletaks ka praegu toimuvatel riigikogu valimistel sama erakonna poolt, kellele ta andis hääle Euroopa Parlamendi valimistel.

Sotsiaaldemokraatide ja IRL-i europarlamendi valimiste aegsetest toetajatest on aga märkimisväärne osa asunud toetama EKRE-t või Vabaerakonda.

2 Huvi Euroopa Parlamendis toimuva ning Eesti saadikute tegevuse vastu

2.1 Huvi EP-s toimuva vastu

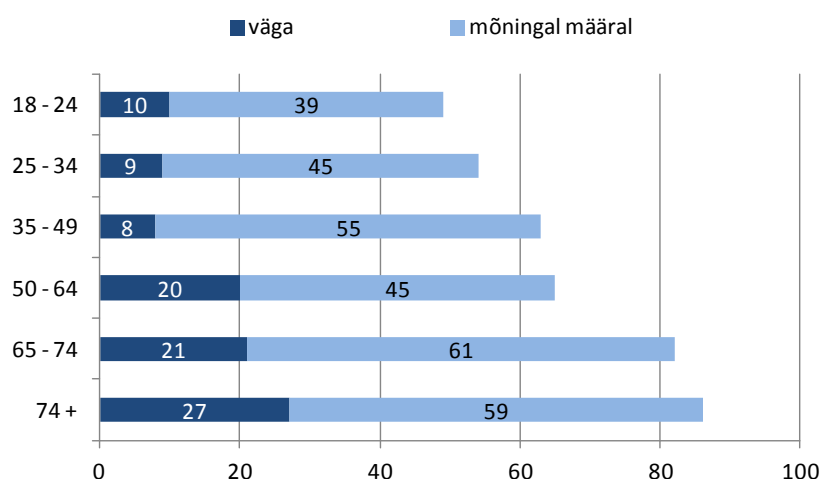
Joonis 2 - Mil määral Teid huvitab, millega Eestist valitud saadikud EP-s tegelevad?
(%, kõik vastajad N=1021)

Ligikaudu kahele kolmandikule küsitletutest pakub Euroopa Parlamendis toimuv huvi, kolmandik on sellest vähe huvitatud või ei tunne selle vastu üldse huvi.

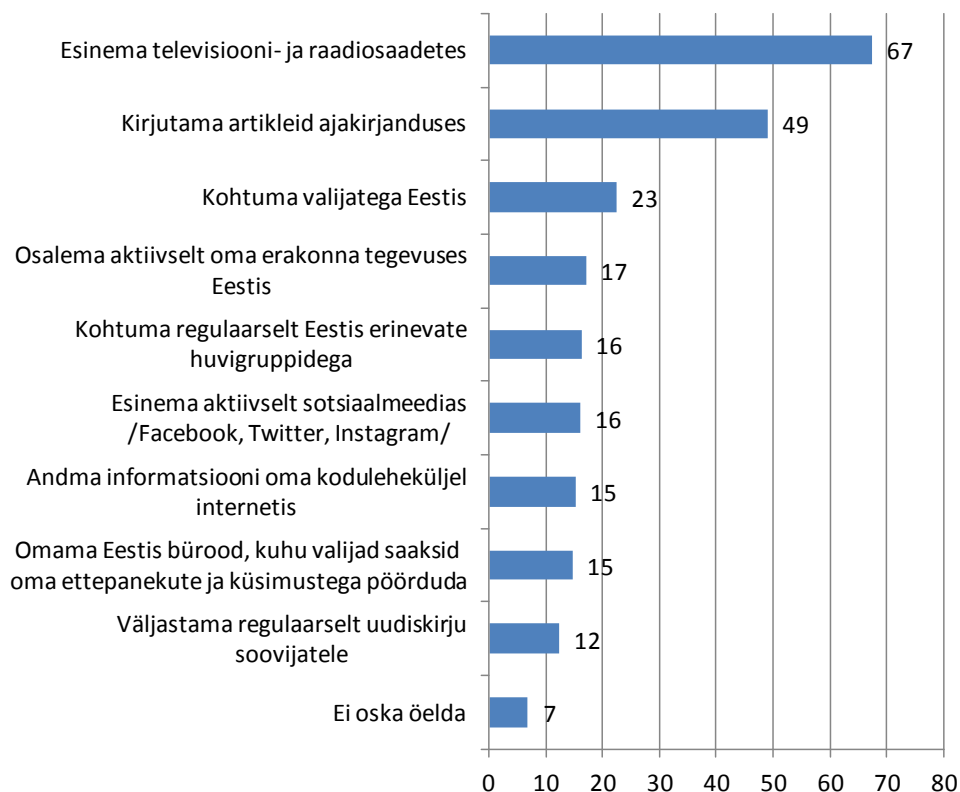
Nii nagu valimisaktiivsus, on ka huvi Euroopa Parlamendi tegevuse vastu seotud vastaja vanuse ja haridusega. Eestikeelsed vastajad on võrreldes venekeelsetega EP tegevusest kaheksa protsendi võrra rohkem väga või mõningal määral huvitatud.

Joonis 3 - Mil määral Teid huvitab, millega Eestist valitud saadikud EP-s tegelevad?
(%, vanusegruppide lõikes)

2.2 Infokanalid

Joonis 4 - Mida peaksid EP saadikud tegema, et Eesti inimesi oma tegevusest paremini informeerida? (% , kõik vastajad N=1021)

Tele- ja raadiosaated ning artiklid ajakirjanduses on erineva intensiivsusega olulised kõikide vanusegruppide esindajatele. 18-24 aastaste jaoks tõuseb olulisuselt kolmandale kohale sotsiaalmeedia (38%), ent juba 25 aastaste ja vanemate puhul selle olulisus järsult langeb. Seetõttu ei ole Facebook ja Twitter kindlasti mingiks imerohuks, mille abil saaks endast Eesti avalikkusele paremini teada anda. Üle 50 aastased valijad sooviksid aga parema informeerimise huvides eurosaadikute kohtumisi oma valijatega Eestis.

Olulisi erinevusi kuut europarlamendi saadikut toetavate vastajate info-saamise eelistustes ei ole. Mõnevõrra erinevad on ootused vaid Yana Toomi suhtes (tabel 5).

Nimelt on venekeelsetel valijatel suurem soov omada vahetut kontakti valitud eurosaadikuga: Yana Toomilt oodatakse keskmisest oluliselt enam kohtumisi valijatega Eestis ning alaliselt tegutseva büroo olemasolu, kuhu valijad saaksid vajadusel pöörduda. Toomilt oodatakse ka aktiivset kaasalöömist oma erakonna töös Eestis.

Televisiooni- ja raadiosaadetes osalemise ootus on kõige suurem Marju Lauristini ka Kaja Kallase poolehoidjate seas. Nende (ja lisaks veel Tunne Kelami) toetajad ootavad rohkem ka sõnavõtte kirjutavas ajakirjanduses.

Kui Urmas Paeti poolehoidjad ootavad rohkem info avaldamist koduleheküljel, siis Kaja Kallase ja Indrek Tarandi toetajad sotsiaalmeedias – kuid erinevused teiste kandidaatidega on siin väikesed.

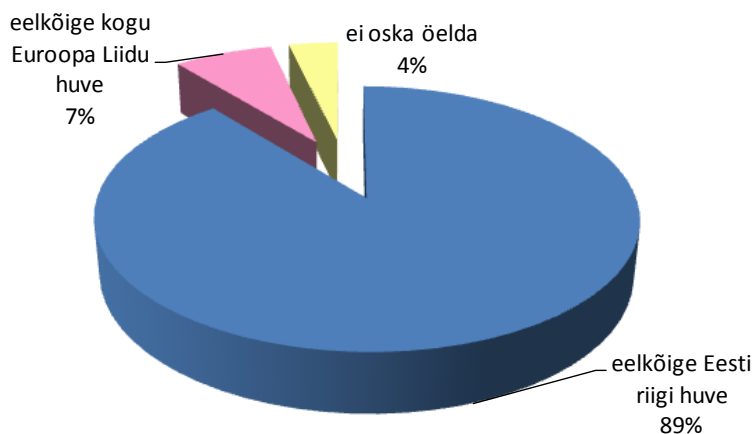
Lisaks Yana Toomi toetajatele peavad eurosaadiku vahetuid kohtumisi oma valijatega Eestis keskmisest olulisemaks ka Tunne Kelami poolehoidjad.

Tabel 5 – Mida peaksid EP saadikud tegema, et Eesti inimesi oma tegevusest paremini informeerida? (% , kõik vastajad N=1021)

	KÕIK	Kallas	Paet	Lauristin	Tarand	Toom	Kelam
Kirjutama artikleid ajakirjanduses	49	57	51	55	50	36	58
Esinema televisiooni- ja raadiosaadetes	67	74	71	77	71	59	67
Andma informatsiooni oma koduleheküljel internetis	15	17	20	15	16	9	15
Esinema aktiivselt sotsiaalmeedias /Facebook, Twitter, Instagram/	16	19	14	18	19	12	10
Osalema aktiivselt oma erakonna tegevuses Eestis	17	20	19	16	14	24	19
Kohtuma valijatega Eestis	23	19	19	21	22	37	26
Kohtuma regulaarselt Eestis erinevate huvigruppidega	16	18	15	17	17	15	18
Omama Eestis bürood, kuhu valijad saaksid oma ettepanekute ja küsimustega pöörduda	15	9	16	13	12	32	11
Väljastama regulaarselt uudiskirju soovijatele	12	9	16	13	13	16	13

2.3 EP saadikute roll

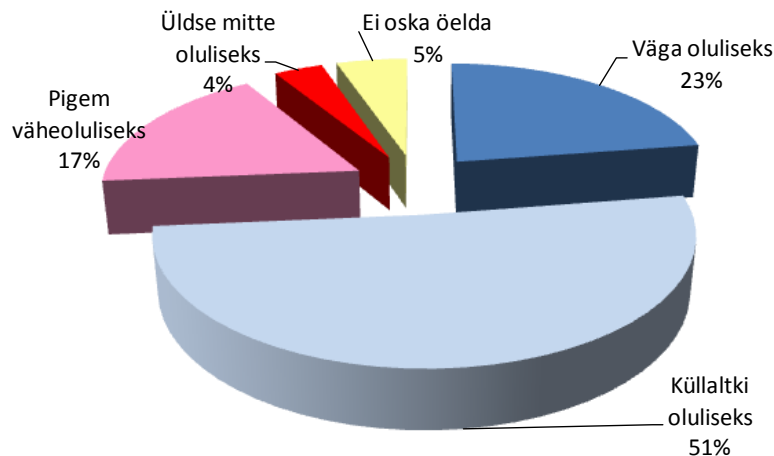
Joonis 5 - Kas EP saadik peaks esindama Eesti või EL huve? (% , kõik vastajad N=1021)

Avalik arvamus on üsna üksmeelne selles, et Eestist valitud Europarlamendi liikmed peaksid oma tegevuses esindama eelkõige Eesti riigi huve.

2.4 EP saadikute töö olulisus

Joonis 6 - Kui oluliseks Te peate Eesti saadikute tööd Euroopa Parlamendis? (% , kõik vastajad N=1021)

Europarlamendi töö olulisuse hindamise mustrid on üsna sarnased Europarlamendi tööst huvitatusega: eakamad vastajad peavad seda olulisemaks kui noorematesse vanusegruppidesse kuulujad. Siiski on olulisuse hinnangud huvitatuse näitajatest suuremad: ka kõige nooremas vastajate grupis peab Europarlamendi tööd väga või küllaltki oluliseks 60 protsenti, üle 74 aastastest aga koguni 89 protsenti.

3 Hinnangud EP saadikute tegevusele

3.1 Hinnang viiepallisel skaalal

Küsitlertul paluti anda oma hinnang EP saadikute tegevusele viiepallisel skaalal ühest viieni. Viie eurosaadiku keskmine hinne on selgelt üle keskmise. Kaja Kallasel, Marju Lauristinil ja Indrek Tarandil on see praktiliselt võrdne; Urmas Paet ja Tunne Kelam jäävad maha kümnendikuga (tabel 6).

Vaid Yana Toom saab keskmisest madalama hinnangu. Samas on temale antud hinne venekeelsete vastajate seas konkurentsilt kõrgeim (4,37; heaks või väga heaks tunnistavad tema tegevuse 68% venekeelsetest vastajatest). Ülejäänud viiele eurosaadikule ei oska aga pooled venekeelsed vastajad hinnangut anda, ülejäänud annavad neile eestlastega võrreldes selgelt madalamaid hinnanguid – kolmest suurema keskmise hinde pälvivad vaid Tarand ja Lauristin (tabel 7).

Tabel 6 – Hinnangud europarlamendi saadikutele (kõik vastajad N=1021)

	Keskmine hinne	Väga hea v. hea	Väga halb v. halb	Ei oska öelda
KAJA KALLAS	3,69	42%	5%	32%
MARJU LAURISTIN	3,68	42%	8%	30%
INDREK TARAND	3,66	45%	7%	25%
URMAS PAET	3,56	40%	8%	29%
TUNNE KELAM	3,52	35%	8%	35%
YANA TOOM	2,53	21%	41%	25%

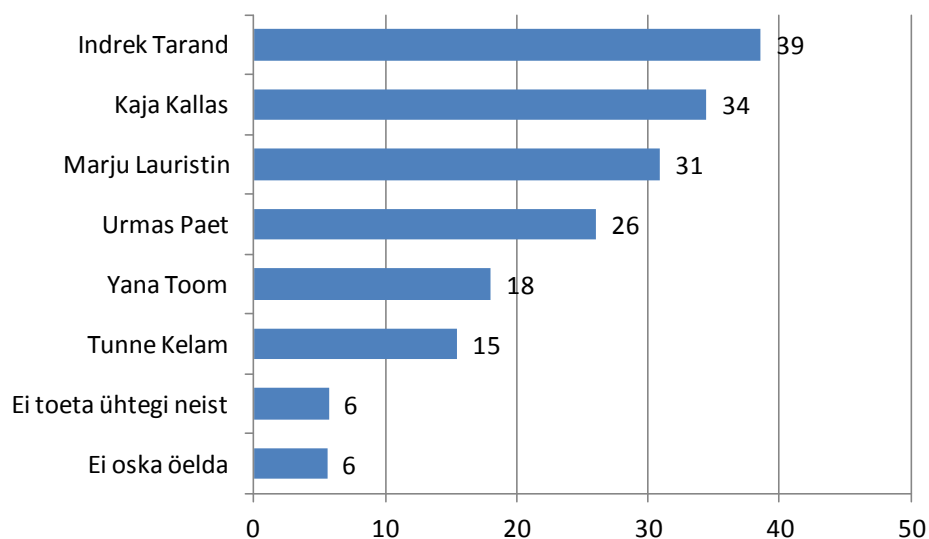
Tabel 7 – Keskmised hinnangud europarlamendi saadikutele suhtluskeele lõikes

	Üld-keskmine	Eestikeelsed	Venekeelsed
KAJA KALLAS	3,69	3,78	2,92
MARJU LAURISTIN	3,68	3,77	3,07
INDREK TARAND	3,66	3,73	3,19
URMAS PAET	3,56	3,67	2,90
TUNNE KELAM	3,52	3,63	2,68
YANA TOOM	2,53	2,12	4,37

3.2 Kaks enim toetatavat EP saadikut

Joonis 7 - Valige kuue saadiku hulgast kaks, keda Te kõige enam toetate?

(%, kõik vastajad N=1021)

Kui vaadata kahte enim toetust pälvinud Europarlamendi liiget EP valimistel tehtud eelistuste lõikes, siis on Reformierakonna poolt hääletanute selge soosik Kaja Kallas ning talle järgneb ootuspäraselt Urmas Paet.

Kaja Kallas on teiseks valikuks ka märkimisväärse osa sotsiaaldemokraatide valijate jaoks (46%) ning ka Indrek Tarandi poolt hääletanute jaoks (34%). IRL-i valijate seas pälvib enim toetust loomulikult Tunne Kelam, kuid kaks järgmist on suhteliselt võrdselt Urmas Paet ja Kaja Kallas. Nende vastajate jaoks, kes EP valimistel hääletasid mõne muu üksikkandidaadi poolt, on kaheks enim toetatavaks europarlamendi liikmeks pea võrdselt Indrek Tarand ja Kaja Kallas (vt. tabel 8).

Tabel 8 – Kaks enim toetatavat EP liiget Europarlamendi valimiste valimiseelistuse põhjal

	Kesk- erakond	Reformi- erakond	IRL	SDE	Tarand	muu üksikkand.
Kaja Kallas	12	71	33	46	34	52
Urmas Paet	12	56	37	21	20	25
Marju Lauristin	21	29	24	70	30	9
Indrek Tarand	20	20	23	23	83	59
Yana Toom	83	4	0	1	2	10
Tunne Kelam	7	14	64	17	19	27

Seega paistab Kaja Kallase erakondlik toetusprofiil olevat üsna lai – teda aktsepteerivad nii Reformierakonna kui ka teiste erakondade valijad ning lisaks veel EP valimistel üksikkandidaatide poolt hääletanud.

Sama asjaolu leiab kinnitust ka siis, kui vaatame kahte enim toetatavat europarlamendi liiget käesolevas küsitluses antud riigikogu valimiste eelistuste kontekstis (tabel 9).

Tabel 9 – Kaks enim toetavat EP liiget Riigikogu valimiste valimiseelistuse põhjal

	Kesk- erakond	EKRE	Reformi- erakond	IRL	SDE	rohe- lised	Vaba- erakond	Üksik- kand.
Kaja Kallas	14	34	61	26	41	51	49	29
Urmas Paet	16	20	48	39	30	25	26	24
Marju Lauristin	19	25	32	28	51	27	47	30
Indrek Tarand	21	49	32	38	43	41	44	66
Yana Toom	78	7	2	4	4	0	1	7
Tunne Kelam	5	28	17	47	9	10	18	13

Kuna valida tuli kaks enim toetust pälvivat eurosaadikut, siis on huvitav vaadata, kuidas need eelistused jaotuvad – ehk keda eelistavad ühe saadiku toetajad teisenä (vt. tabel 10)

Tabel 10 – Kaks enim toetavat EP liiget omavahelises seoses (%) , kõik vastajad N=1021)

	KÖIK	Kallas	Paet	Lauristin	Tarand	Toom	Kelam
Kaja Kallas	34	100	31	31	27	12	18
Urmas Paet	26	24	100	16	20	10	16
Marju Lauristin	31	28	19	100	23	16	23
Indrek Tarand	39	30	30	28	100	17	36
Yana Toom	18	6	7	10	8	100	2
Tunne Kelam	15	8	9	12	14	2	100

Tabelist 10 näeme, et Kaja Kallas valitakse kahe hulka kõige sagedamini koos Tarandi, Lauristini ja Paetiga. Need neli nime kombineeruvad omavahel kõige sagedamini ka siis, kui vaatama eelistusi Paeti, Lauristini või Tarandi toetajate lõikes.

Yana Toomi ja Tunne Kelamit valitakse aga kahe hulka sagedamini koos Lauristini või Tarandiga.

4 Erinevate teemadega tegelemine Europarlamendis

4.1 Erinevate teemadega tegelemise olulisus Europarlamendis

Küsitlertel paluti hinnata, kui oluliseks nad peavad erinevate probleemidega tegelemist Euroopa parlamendis. Hinnang tuli anda viiepallisel skaalal, kus „5” on väga oluline ja „1” üldse mitte oluline.

Probleemide olulisusjärjestus on esitatud tabelis 11.

Tabel 11 – Kui oluliseks Te peate, et Eesti saadikud tegeleksid alljärgnevate probleemidega? (kõik vastajad N=1021)

	Keskmine	Väga v. küllaltki oluline	Pigem väheoluline v. üldse mitte oluline
Julgeolek ja turvalisus	4,47	89%	5%
Immigratsioonipoliitika, pagulaskriisi lahendamine	4,43	86%	6%
Hariduse ja teaduse areng	4,29	88%	4%
Ühtse põllumajanduspoliitika õiglasemaks muutmine uute liikmesriikide talunike suhtes	4,25	82%	5%
Bürokraatia vähendamine EL juhtimises	4,23	82%	4%
Euroopa Liidu liikmesriikide sotsiaalse arengutaseme ühtlustamine	4,08	77%	6%
Keskkonnakaitse	4,07	80%	7%
Euroopa Liidu majanduslik areng	4,05	80%	7%
Teenuste ja kaupade vaba liikumine	4,05	80%	6%
Kodanike kaasamine otsustusprotsessidesse, demokraatia järgimine	4,04	75%	6%
Ühine välispoliitika, Euroopa Liidu roll maailmas	3,99	74%	9%
Kodanike vaba liikumine	3,95	74%	10%
Euroopa Liidu konkurentsivõime tagamine	3,88	73%	8%
Ühine energiapoliitika	3,84	68%	9%
Eurotsooni püsimine	3,77	66%	11%
Ühised reeglid digitaalsete teenuste pakkumisel	3,75	64%	11%
Soolise võrdõiguslikkuse tagamine ja palgalõhe kaotamine	3,71	64%	18%
Euroopa Liidu jätkuv laienemine	2,86	26%	35%

Üldiselt peetakse kõiki loetletud teemasid oluliseks vähemalt kahe kolmandiku küsitletute poolt, keskmisest vähemoluline on vaid Euroopa Liidu jätkuv laienemine.

Tabel 12 – Probleemide keskmine olulisus europarlamenti liikmete toetajate lõikes

	KÕIK	Kallas	Paet	Lauristin	Tarand	Toom	Kelam
Julgeolek ja turvalisus	4,47	4,66	4,65	4,62	4,60	3,92	4,67
Immigratsioonipoliitika, pagulaskriisi lahendamine	4,43	4,55	4,57	4,58	4,53	4,16	4,57
Hariduse ja teaduse areng	4,29	4,32	4,33	4,40	4,32	4,30	4,26
Ühtse põllumajandus- poliitika õiglasemaks muutmine	4,25	4,33	4,36	4,38	4,28	4,24	4,24
Bürokraatia vähendamine EL juhtimises	4,23	4,30	4,22	4,35	4,26	4,37	4,20
Liikmesriikide sotsiaalse arengutaseme ühtlustamine	4,08	4,15	4,12	4,16	4,15	4,28	3,98
Keskonnakaitse	4,07	4,08	4,16	4,18	4,12	4,02	4,04
Euroopa Liidu majanduslik areng	4,05	4,25	4,22	4,19	4,13	3,83	4,14
Teenuste ja kaupade vaba liikumine	4,05	4,17	4,17	4,05	4,16	3,92	3,99
Kodanike kaasamine otsustusprotsessidesse, demokraatia järgimine	4,04	4,02	4,04	4,13	4,13	4,14	3,93
Ühine välispoliitika, Euroopa Liidu roll maailmas	3,99	4,19	4,20	4,12	4,04	3,68	4,13
Kodanike vaba liikumine	3,95	4,07	4,08	4,03	4,01	3,95	3,80
Euroopa Liidu konkurentsivõime tagamine	3,88	4,06	4,05	3,98	3,93	3,64	3,98
Ühine energiapoliitika	3,84	3,98	4,03	3,97	3,82	3,59	3,95
Eurosooni püsimine	3,77	3,93	3,94	3,90	3,77	3,70	3,83
Ühised reeglid digitaalsete teenuste pakkumisel	3,75	3,88	3,88	3,78	3,83	3,71	3,67
Soolise võrdõiguslikkuse tagamine ja palgalõhe kaotamine	3,71	3,82	3,75	3,70	3,84	3,75	3,37
Euroopa Liidu jätkuv laienemine	2,86	2,90	3,08	2,88	2,95	2,55	2,87

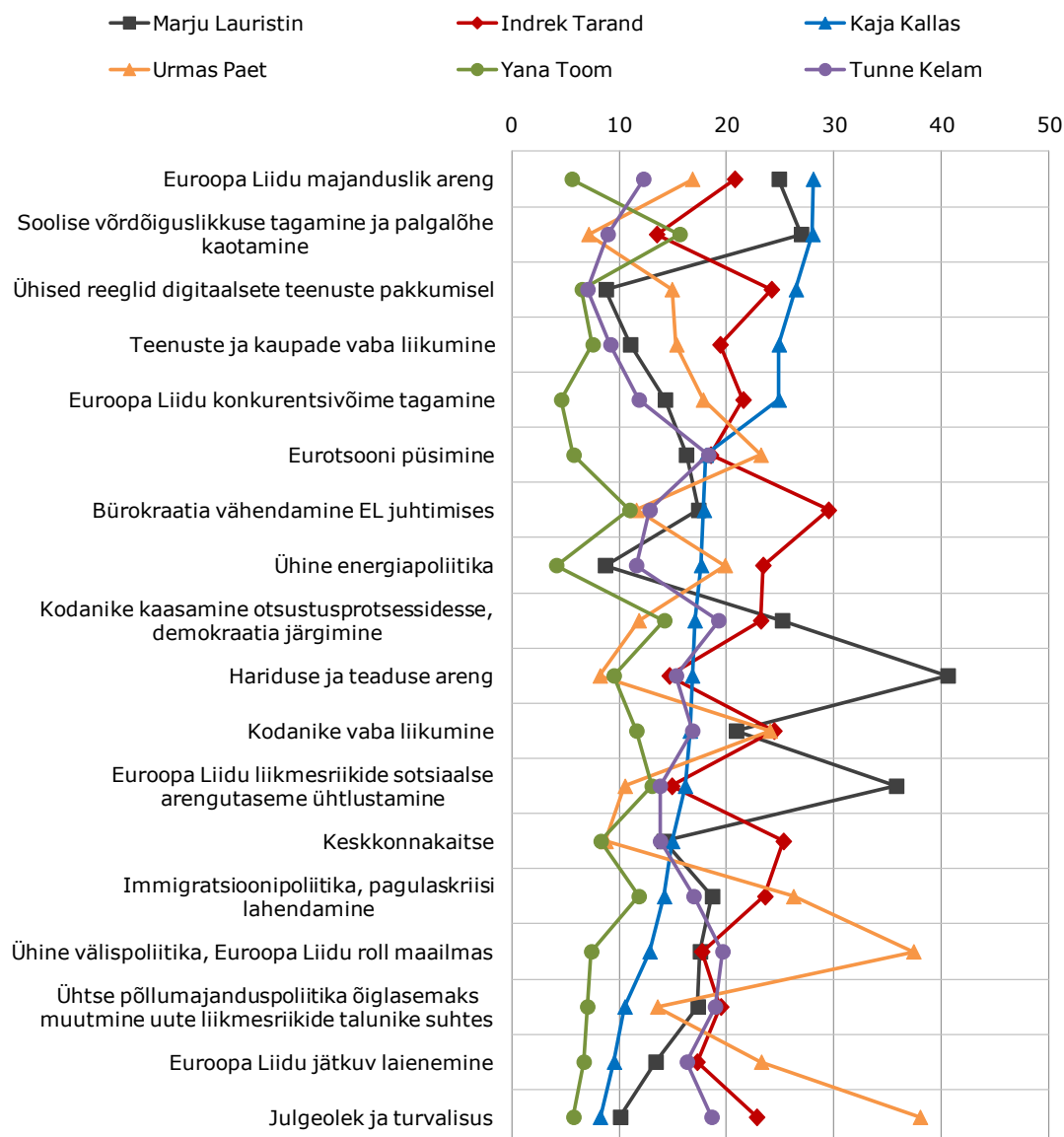
Kaja Kallase ja Urmas Paeti toetajad tähtsustavad mitmeid Euroopa Liidu ees seisvaid probleeme sarnaselt – mõlemal on esiplaanil majanduslikud teemad, julgeolek ja immigratsioonipoliitika küsimused. Keskmisest enam tähtsustavad Kaja Kallase toetajad soolise võrdõiguslikkuse probleeme (sarnaselt Indrek Tarandi toetajatele), Urmas Paeti toetajad peavad keskmisest olulisemaks aga Euroopa Liidu jätkuvat laienemist.

Bürokraatia vähendamist ja kodanike kaasamist otsustamisse peavad keskmisest olulisemaks Lauristini ja Toomi toetajad. Kelami poolehoidjad peavad keskmisest tähtsamaks julgeolekuküsimusi ja pagulaskriisi lahendamist, samuti sellega seonduvat EL ühist välispoliitikat.

4.2 Eesti eurosaadikute pädevusprofiilid

Eelmises küsimuses loetletud Euroopa Liidu ees seisvate probleemide kohta küsiti, millistega neist on meie kuus eurosaadikut pädevad tegelema. Vastuste piirarvu ei olnud ette antud – vastaja võis nimetada kõik valdkonnad, milles ta antud eurosaadikut pädevaks pidas. Joonisel 8 on toodud võrdlevad tulemused, kui mitu protsenti antud eurosaadikut vastavas valdkonnas pädevaks pidas.

Joonis 8 - Milliste teemadega tegelemisel peate Te Eestist valitud europarlamendi liikmeid pädevateks? (% , kõik vastajad N=1021)

Kaja Kallas eristub teistest Eesti eurosaadikutest suurema pädevusega majandusküsimustes, digitaalsete teenuste pakkumisel ja soolise võrdõiguslikkuse tagamisel. Viimases valdkonnas hinnatakse tema pädevust ligikaudu võrdselt Marju Lauristiniga.

Teistest selgelt eristuvaid kõrgeid pädevusprofiile näeme Urmas Paetil välis- ja julgeolekupoliitikas ning Marju Lauristinil sotsiaalse arengutaseme ühtlustamises ning teadus- ja hariduspoliitikas.

Indrek Tarand tõuseb esile pädevuse poolest bürokraatiaga võitlemisel ning keskkonnakaitse ja energiapoliitika teemadega tegelemisel.

Tunne Kelam ja Yana Toom ühegi teema eestkõnelejana esile ei tõuse.

5 EP liikmete isikuomaduste olulisus

5.1 Kui olulised on erinevad isikuomadused Europarlamendis

Küsitlertel paluti hinnata, kui olulised on EP saadikute juures erinevad isikuomadused. Enamikku loetletud omadustest peeti väga või küllaltki oluliseks, vähemtähtsaks peeti saadiku isiklikku meeldivust ja skandaalideta minevikku (tabel 13).

Tabel 13 – Kui oluliseks peate järgmisi omadusi Euroopa Parlamenti valitud poliitikute juures? (% , kõik vastajad N=1021)

	Keskmine	Väga v. küllaltki oluline	Pigem väheoluline v. täiesti tähtsusetu
Tarkus, laialdased teadmised	4,83	93%	2%
Ausus, põhimõttekindlus	4,77	92%	2%
Töökus, aktiivsus	4,72	92%	2%
Hoolivus, mure inimeste probleemide pärast	4,63	89%	3%
Oskus leida liitlasi	4,50	85%	3%
Esinemisoskus	4,47	86%	4%
Poliitilised kogemused	4,45	84%	4%
Uuendusmeelsus, innovaatus	4,40	82%	4%
Kompromissivõime	4,40	82%	4%
Valmisolek langetada ebapopulaarseid otsuseid	4,38	76%	5%
Seltsivus, sõbralikkus, rahvalähedusus	4,33	79%	4%
Skandaalideta minevik, eraelu ja majandushuvide läbipaistvus	4,11	65%	11%
Isiklik meeldivus	3,50	49%	21%

Tabelis 14 on toodud ära keskmised näitajad nende vastajate lõikes, kes nimetasid vastavat eurosaadikut ühena kahest enim toetatavast. Nende andmete põhjal võib järeldada, milliseid omadusi ühe või teise eurosaadiku toetaja Euroopa Parlamendis töötamisel olulisemaks peab.

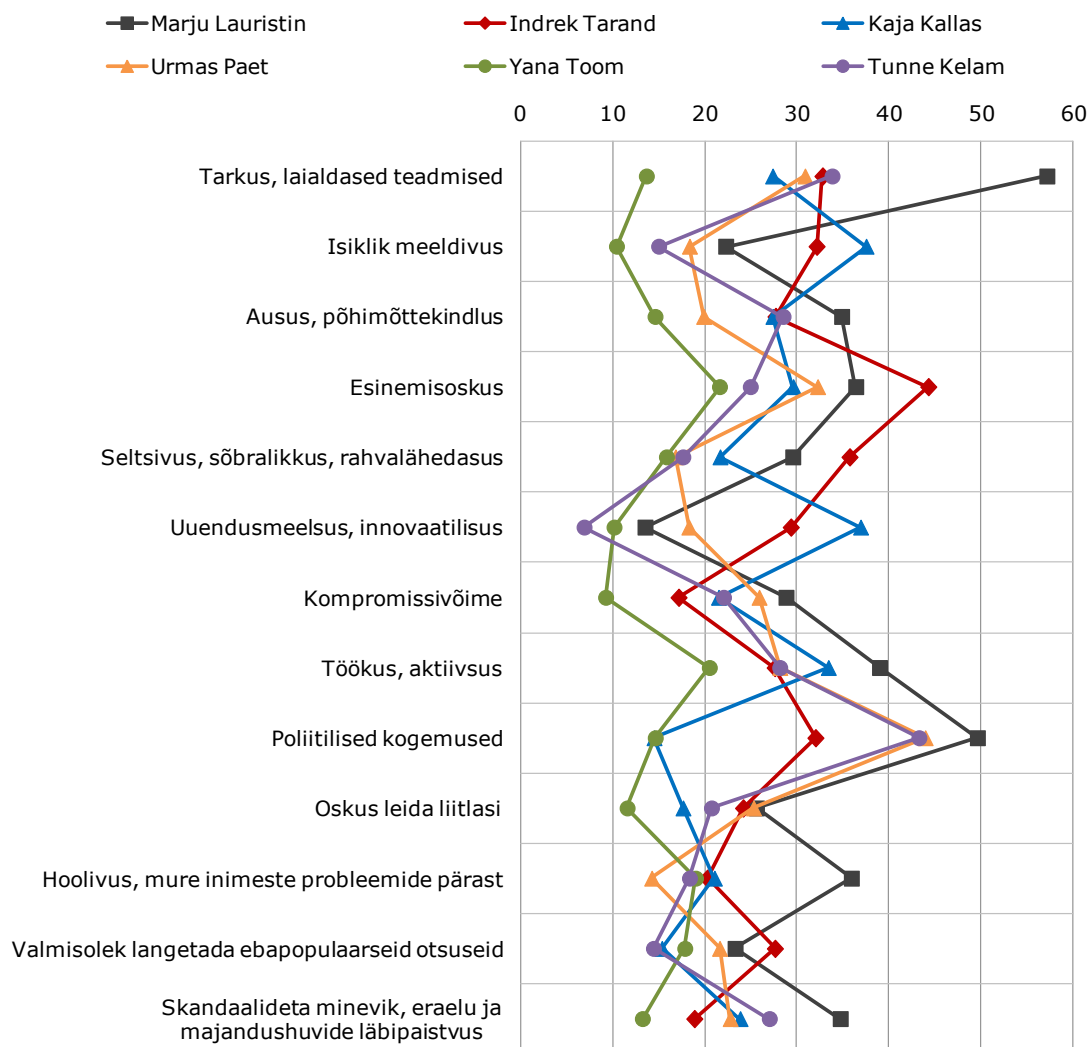
Tabel 14 – Isikuomaduste keskmine olulisus europarlamendi liikmete toetajate lõikes

	KÕIK	Kallas	Paet	Lauristin	Tarand	Toom	Kelam
Tarkus, laialdased teadmised	4,83	4,82	4,85	4,91	4,80	4,84	4,82
Ausus, põhimõttekindlus	4,77	4,75	4,79	4,85	4,76	4,73	4,76
Töökus, aktiivsus	4,72	4,72	4,76	4,77	4,69	4,66	4,68
Mure inimeste probleemide pärast	4,63	4,55	4,58	4,84	4,64	4,76	4,47
Oskus leida liitlasi	4,50	4,47	4,53	4,53	4,49	4,45	4,50
Esinemisoskus	4,47	4,50	4,47	4,54	4,39	4,52	4,35
Poliitilised kogemused	4,45	4,45	4,50	4,47	4,37	4,29	4,41
Uuendusmeelsus, innovaatilisus	4,40	4,43	4,46	4,37	4,32	4,31	4,19
Kompromissivõime	4,40	4,40	4,39	4,42	4,34	4,35	4,16
Valmisolek teha eba-populaarseid otsuseid	4,38	4,29	4,34	4,27	4,23	4,26	4,20
Seltsivus, sõbralikkus, rahvalähedusus	4,33	4,21	4,24	4,23	4,30	4,59	4,06
Skandaalideta minevik	4,11	3,99	3,96	4,03	3,99	4,00	3,93
Isiklik meeldivus	3,50	3,56	3,49	3,35	3,50	3,17	3,36

5.2 Eesti eurosaadikute isikuomaduste profiilid

Joonisel 9 on kujutatud vastused küsimusele, millised isikuomadused kuut eurosaadikut kõige paremini iseloomustavad.

Joonis 9 – Mil määral iseloomustavad Eesti eurosaadikuid alljärgnevad isikuomadused?
(%, kõik vastajad N=1021)

Kaja Kallas tõuseb teistest Eesti eurosaadikutest esile oma isikliku meeldivuse ja uuendusmeelsuse poolest.

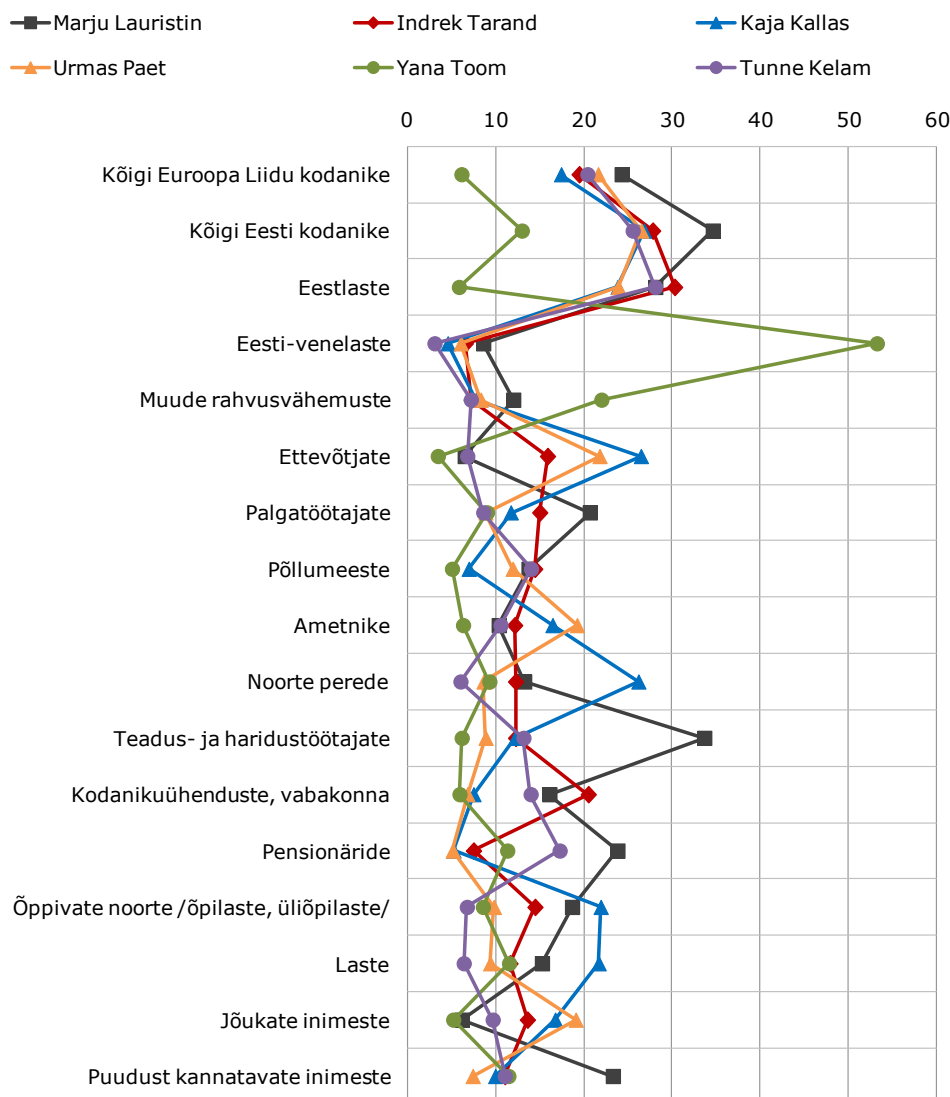
Kõige jõulisemalt eristub teistest Marju Lauristini isikuomaduste profiil – teda hinnatakse ülekaalukalt kõige laialdasemate teadmistega ja targemaks eurosaadikuks. Samuti tõuseb ta esile poliitiliste kogemuste, töökuse ja inimeste probleemide pärast hoolimise poolest.

Indrek Tarandit hinnatakse kõige parema esinemisoskusega ja rahvalähedasemaks eurosaadikuks.

6 Ühiskonnagrupid, kelle huvides EP saadikud tegutsevad

6.1 Profiilide võrdlus

Joonis 10 - Milliste ühiskonnagruppide huvides EP saadikud eelkõige tegutsevad?
(%, kõik vastajad N=1021)

Kõige reljeefsemalt tõuseb sotsiaalsete gruppide esindamise poolest esile Yana Toom, keda peetakse eesti-venelaste huvide esindajaks.

Kaja Kallas tõuseb võrreldes teistega esile ettevõtjate, noorte perede, õppurite ja laste huvide kaitsjana

Marju Lauristini seostatakse kõige enam teadus- ja haridustöötajate, puudust kannatavate inimeste ja pensionäride ning palgatöötajate huvide kaitsega. Teda nähakse ka kõige enam kõige Eesti ja Euroopa Liidu kodanike huvide esindajana.

Indrek Tarand edestab Kaja Kallast ja Tunne Kelamit napilt eestlaste huvide ning Marju Lauristini ja Tunne Kelamit kodanikuühenduste esindajana.

Urmas Paeti ja Kaja Kallase profiilis peegeldub Reformierakonna imago tulenev arusaam, et erakond esindab ettevõtjate, jõukate inimeste ja ametnike huve.

7 Erakondlikud eelistused detsembris

Tausttunnusena esitasime küsimuse ka vastajate praeguse erakondliku eelistuse kohta (lühidalt käsitlesime seda juba uuringukokkuvõtte alguses). Nagu näha tabelist 14, on vaatamata veebipaneeli keskmisest kõrgemale sotsiaalsele aktiivsusele vastajate poliitilised eelistused suhteliselt sarnased detsembri üle-eestilises omnibussküsitluses saadud tulemustega, mille valim kujunes aadressipõhise juhuväljavõtu teel ning mis viidi läbi näost-näku intervjuuna (vt. tabeli 15 viimane veerg).

Tabel 15 – Kui järgmisel pühapäeval toimuksid Eestis Riigikogu valimised, siis kelle poolt Te hääletaksite? (% , kõik vastajad N=1021)

	Kõik valimisealised kodanikud	Valimis-eelistuse avaldanud	Detsembri omnibuss-küsitluses
Keskerakond	17%	22%	25%
Reformierakond	12%	17%	20%
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	12%	16%	14%
Vabaerakond	9%	12%	13%
Konservatiivne Rahvaerakond	10%	13%	10%
Isamaa ja Res Publica Liit	5%	7%	7%
Eestimaa Rohelised	2%	2%	2%
Eesti Kristlikud Demokraadid	1%	1%	1%
Rahva Ühtsuse Erakond	0%	0%	0%
Iseseisvuspartei	0%	0%	0%
Ühendatud Vasakpartei	0%	0%	0%
üksikkandidaadi poolt	8%	10%	7%
mitte kellegi poolt	5%	X	X
ei oska öelda	16%	X	X
vastusest keeldumine	3%	X	X

Seda, kuidas erakondlikud eelistused riigikogu valimistel on seotud europarlamenti saadikutele antud hinnangutega, käsitlesime juba eespool. Kuid kahtlemata on huvitav vaadata, mis erakondade poolt hääletaksid valimistel erinevate eurosaadikute toetajad (need, kes liigitasid nad kahe enim toetatava saadiku hulka) – vt. tabel 16.

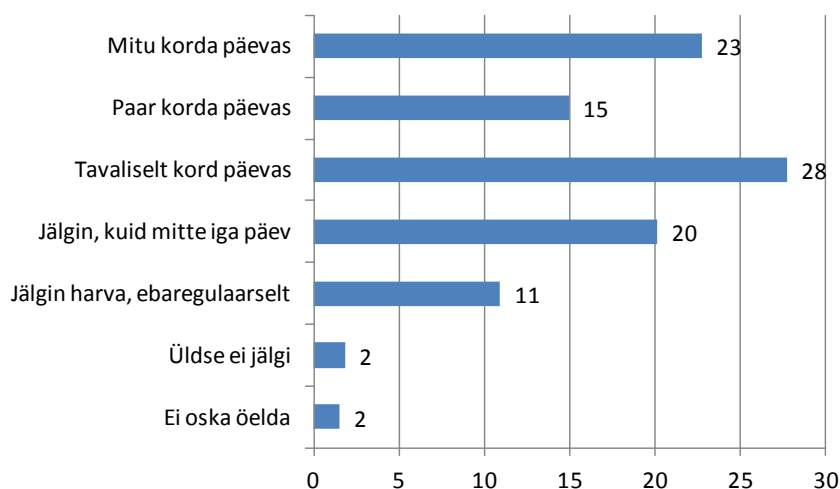
Kõige selgema erakondliku lojaalsusega on Yana Toomi toetajad: 85 protsendi nendest hääletaks valimistel Keskerakonna poolt. Kuid ehkki nii Kaja Kallase kui ka Urmas Paeti toetajaist kõige enam (28 protsenti) valiks Reformierakonda, on nende toetajate seas märkimisväärne hulk ka sotsiaaldemokraatide, Vabaerakonna ja EKRE poolt hääletajaid. Sarnane eelistuste hajumine leiab aset ka Marju Lauristini (SDE poolt hääletaks vaid 26 protsenti tema toetajaist) ning Tunne Kelami puhul (19 protsenti hääletaks IRL-i poolt).

Tabel 16 – Riigikogu valimiseelistus toetatavate eurosaadikute lõikes?
(%, kõik vastajad N=1021)

	KÕIK	Kallas	Paet	Lauristin	Tarand	Toom	Kelam
Keskerakond	22	9	13	13	12	85	6
Reformierakond	17	28	28	16	13	1	17
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	16	19	18	26	18	3	9
Vabaerakond	12	16	11	17	13	0	13
Konservatiivne Rahvaerakond	13	12	9	10	16	4	22
Isamaa ja Res Publica Liit	7	5	9	6	6	1	19
Eestimaa Rohelised	2	3	2	2	2	0	1
Üksikkandidaadi poolt	10	8	8	9	17	4	8

8 Meediatarbimine

Joonis 11 – Kui sageli jälgite uudiseid Eestis ja välismaal toimuva kohta?
(%, kõik vastajad N=1021)

Veebipaneelis vastajad on üsna aktiivsed info ja uudiste jälgijad – vähemalt kord päevas pöörduvad mõne meediakanali poole kaks kolmandikku küsitletutest.

Aktiivsemad infotarbijad on mehed (mitu korda päevas 27%, naistest 19%), eakamad vastajad (üle 74-aastastest jälgib uudiseid mitu korda päevas 40%, 65-74 aastastest 34%; kuid 18-24 aastastest vaid 14%), ning kõrgharidusega vastajad (31% pöörduvad infokanalite poole mitu korda päevas).

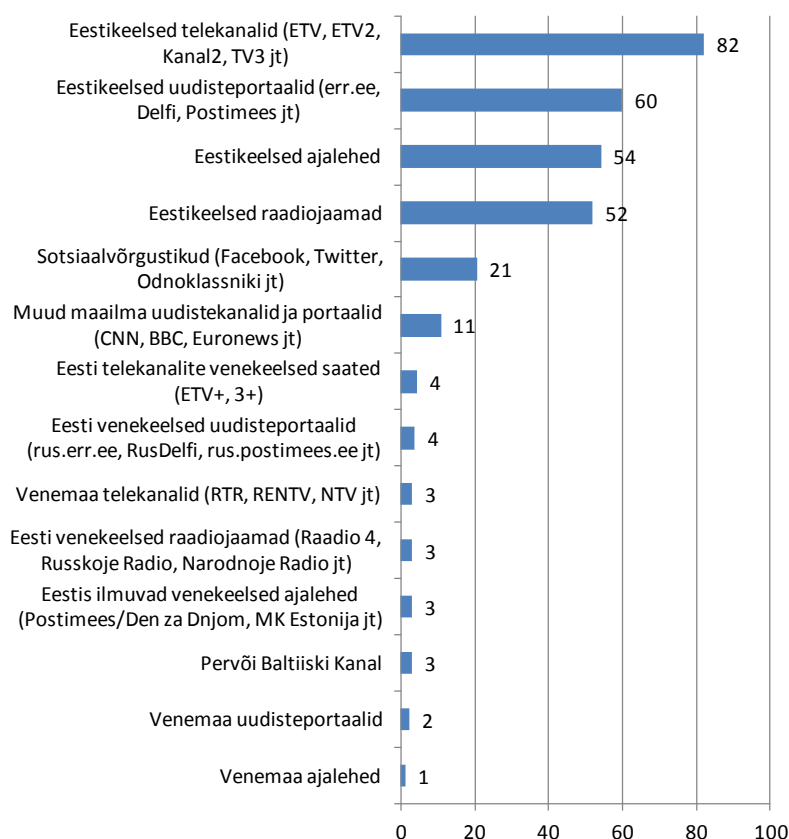
Eestikeelsete vastajate meediaruum on valdavalt eestikeelne: peamiseks infoallikateks on eestikeelsed telekanalid, järgnevad suhteliselt võrdse olulisusega interneti uudisportaalid, ajalehed ja raadiokanalid (joonis 12).

Sotsiaalvõrgustike kaudu saab infot viiendik eestikeelsetest vastajatest (alla 25 aastastel on see 45 protsendiga oluliselt kolmas infokanal), maailma uudistekanalid ja –portaalid jälgib kümnendik.

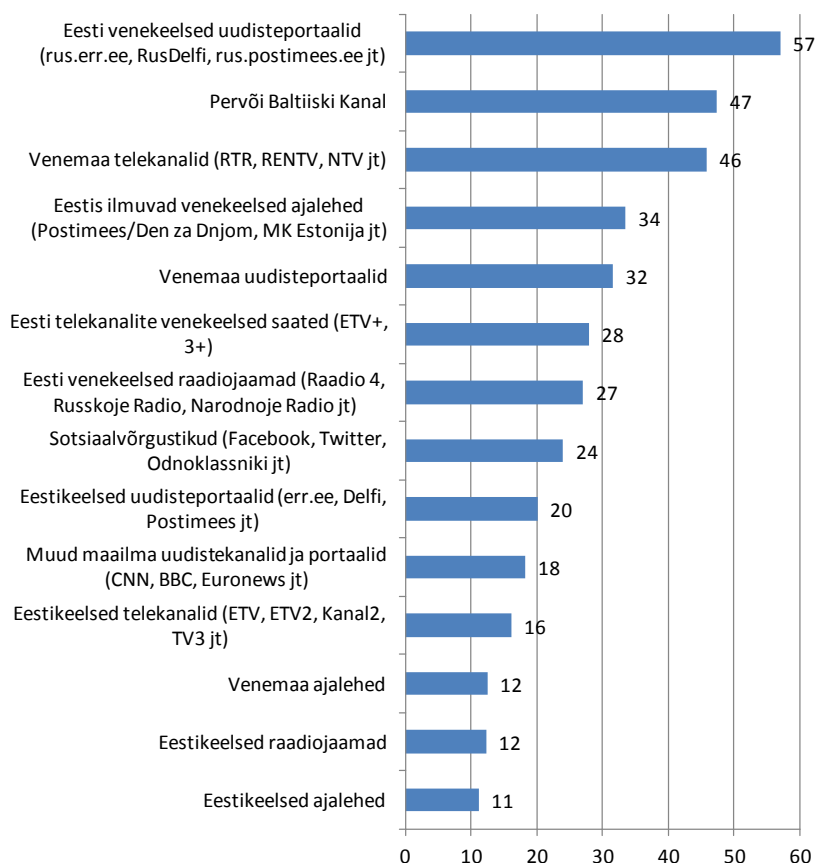
Venekeelsete vastajate meediaruum on mitmekesisem, kusjuures domineerivaks ei ole sugugi Pervõi Baltiiski Kanal nagu võiks arvata, vaid hoopis Eesti venekeelsed uudisportaalid (57%). Järgmistel kohtadel on muidugi PBK ja Venemaa telekanalid (vastavalt 47% ja 46%), sellele järgnevad Eesti venekeelsed ajalehed (34%) ja Venemaa uudisportaalid (32%).

Viiendik venekeelsetes vastajatest on kontaktis ka eestikeelsete uudisportaalidega ning 16% kasutab uudiste saamiseks eestikeelseid telekanaleid (joonis 13).

Joonis 12 – Erinevate meediakanalite olulisus info- ja uudiste allikana
(%, eesti suhtluskeelega vastajad N=843)

Joonis 13 – Erinevate meediakanalite olulisus info- ja uudiste allikana
(%, vene suhtluskeelega vastajad N=178)

9 Eurosaadikute toetajate sotsiaal-demograafiline taust

Sotsiaal-demograafilise koosseisu poolest on üks põhiline erinevus kuue europarlamendi saadiku toetajaskonnas eesti ja vene suhtluskeelega vastajate osakaal. Kui eestlastest eurosaadikute poolehoidjate seas on 90 ja rohkem protsenti eestlasi, siis Yana Toomi toetajatest on 80 protsenti vene suhtluskeelega. Sellest tulenevalt on Toomi toetajaid kõige enam Tallinnas (45%) ja Ida-Virumaal (21%).

Kaja Kallase puhul torkab silma naiste suurem osakaal toetajaskonnas – seal on 61% naisi. Seevastu Tunne Kelami toetajate seas on keskmisest suurem meeste osakaal – 53 protsenti.

Kõige rohkem kõrgharidusega inimesi – 31 protsenti - on Marju Lauristini toetajate seas ja kõige vähem (17 protsenti) Indrek Tarandi poolehoidjate hulgas.

Kõige vanemad on Tunne Kelami ja Marju Lauristini toetajad: 65 aastaste ja vanemate osakaal on seal vastavalt 34% ja 31%; üle viiekümne-aastaseid on üle poole. Kaja Kallase toetajate hulgas on 65 aastaseid ja vanemaid 27 protsenti.

Tabel 17 – Europarlamendi saadikute toetajate sotsiaal-demograafiline profiil
(%, kõik vastajad N=1021)

	KÕIK	Kallas	Paet	Lauristin	Tarand	Toom	Kelam
SUGU							
mees	45	39	45	42	46	47	53
naine	55	61	55	58	54	53	47
VANUS							
18 – 24	12	10	10	10	13	8	5
25 – 34	19	16	18	12	21	19	16
35 – 49	25	24	25	20	24	34	17
50 – 64	23	23	23	27	25	23	28
65 – 74	16	20	19	21	13	12	21
75 +	6	7	5	10	4	3	13
SUHTLUSKEEL							
Eesti	82	96	91	90	94	20	99
Vene	18	4	9	10	6	80	1
HARIDUS							
Põhikool	6	3	5	4	6	7	4
Keskool või kutsekool	62	65	62	55	68	59	61
Kõrgkool	23	23	24	31	17	27	25
Muu	9	9	9	10	10	7	11
REGIOON							
Tallinn	29	30	32	30	21	45	28
Põhja-Eesti	17	15	18	17	19	15	22
Ida-Virumaa	7	3	5	6	3	21	3
Lääne-Eesti	13	14	12	14	17	4	17
Kesk-Eesti	9	10	10	8	10	2	8
Lõuna-Eesti	25	27	23	25	30	14	22
LINN/MAA							
Linn	64	62	66	64	55	86	59
Maa	36	38	34	36	45	14	41

LISAD

1 Lisa 1 – Vastuste tabeljaotused /Excelis/